TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2025. gada 1. augustā *

Apelācija – Ierobežojoši pasākumi saistībā ar situāciju Ukrainā – Lēmums 2014/145/KĀDP – 1. panta 1. punkta beigu daļa – Ierobežojoši pasākumi, kuri noteikti fiziskai personai, kas saistīta ar citu fizisku personu, kurai pašai ir piemēroti ierobežojoši pasākumi – Jēdziens "saistība, ja divas personas vieno ģimenes attiecības"

Lietā C-703/23 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2023. gada 16. novembrī iesniegusi

Elena Petrovna Timchenko, ar dzīvesvietu Ženēvā (Šveice), ko pārstāv *S. Bonifassi*, *T. Bontinck* un *E. Fedorova*, advokāti,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki –

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *M.-C. Cadilhac* un *V. Piessevaux*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *M. Carpus-Carcea*, *C. Giolito* un *H. Krämer*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. Arasteja Saūna [*L. Arastey Sahún*] (referente), tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*], J. Regans [*E. Regan*], J. Pasers [*J. Passer*] un B. Smulderss [*B. Smulders*],

ģenerāladvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2025. gada 10. aprīļa tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda - franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2023. gada 6. septembra spriedumu *Timchenko*/Padome (T-361/22, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2023:502), ar kuru tā noraidīja viņas prasību, pirmām kārtām, atcelt, pirmkārt, Padomes Lēmumu (KĀDP) 2022/582 (2022. gada 8. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 110, 55. lpp.), un Padomes Īstenošanas regulu (ES) 2022/581 (2022. gada 8. aprīlis), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 110, 3. lpp.) (turpmāk tekstā kopā – "sākotnējie apstrīdētie tiesību akti"), kā arī, otrkārt, Padomes Lēmumu (KĀDP) 2022/1530 (2022. gada 14. septembris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 239, 149. lpp.), un Padomes Īstenošanas regulu (ES) 2022/1529 (2022. gada 14. septembris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 239, 1. lpp.) (turpmāk tekstā kopā – "apstrīdētie tiesību akti par saglabāšanu sarakstā"), ciktāl sākotnējie tiesību akti un apstrīdētie tiesību akti par saglabāšanu sarakstā (turpmāk tekstā kopā – "apstrīdētie tiesību akti") attiecas uz viņu, un, otrām kārtām, piespriest atlīdzināt morālo kaitējumu, kas viņai nodarīts ar apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanu.

Atbilstošās tiesību normas un tiesvedības priekšvēsture

2 Lietas faktiskais un juridiskais konteksts ir izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 2.–16. punktā. Šīs tiesvedības vajadzībām tos var rezumēt un papildināt šādi.

Lēmums 2014/145

3 Pēc Krievijas Federācijas bruņoto spēku iebrukuma Ukrainā 2022. gada 24. februārī Padome 2022. gada 25. februārī pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2022/329, ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 50, 1. lpp.).

4 Ar Padomes Lēmuma 2014/145/KĀDP (2014. gada 17. marts) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2014, L 78, 16. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Lēmumu 2022/329 (turpmāk tekstā — "Lēmums 2014/145"), 1. panta 1. punktu ir aizliegts ieceļot dalībvalstu teritorijā vai šķērsot to tranzītā fiziskām personām, kuras atbilst tostarp tā a), b) un e) apakšpunktā paredzētajiem kritērijiem, lai gan Lēmuma 2014/145 2. panta 1. punktā ir paredzēta tādu fizisko personu līdzekļu iesaldēšana, kuras atbilst tostarp tā a), d) un g) apakšpunktā paredzētajiem kritērijiem, un šie kritēriji būtībā ir identiski šī lēmuma 1. panta 1. punkta a), b) un e) apakšpunktā paredzētajiem kritērijiem. Turklāt minētā lēmuma 1. panta

1. punkta beigu daļā un 2. panta 1. punkta beigu daļā ir paredzēts, ka šādus ierobežojošus pasākumus var noteikt arī attiecībā uz fiziskām personām, kuras ir saistītas ar fiziskām personām, uz kurām pašām attiecas ierobežojošie pasākumi saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem.

5 Lēmuma 2014/145 1. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai liegtu ieceļot to teritorijā vai šķērsot to:

a) fiziskām personām, kuras ir atbildīgas par tādām darbībām vai politiku vai atbalsta vai īsteno tādas darbības vai politiku, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība vai stabilitāte vai drošība Ukrainā vai ar ko tiek kavēts starptautisko organizāciju darbs Ukrainā;

b) fiziskām personām, kuras sniedz materiālu vai finansiālu atbalstu Krievijas lēmumu pieņēmējiem, kas ir atbildīgi par Krimas aneksiju vai Ukrainas destabilizāciju, vai kuras gūst labumu no tiem;

[..]

e) ietekmīgiem uzņēmējiem, kuri darbojas ekonomikas nozarēs, kas nodrošina svarīgu ienākumu avotu Krievijas Federācijas valdībai, kura ir atbildīga par Krimas aneksiju un Ukrainas destabilizāciju,

un ar tām saistītām fiziskām personām, kā uzskaitīts pielikumā."

Regula Nr. 269/2014

6 2022. gada 25. februārī Padome pieņēma Regulu (ES) 2022/330, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 51, 1. lpp.).

7 Šajā kontekstā Padome Regulas (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2014, L 78, 6. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu 2022/330 (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 269/2014"), 3. panta 1. punkta a), d), g) apakšpunktā un tā beigu daļā ieviesa tos pašus kritērijus, kas izklāstīti šī sprieduma 5. punktā.

Apstrīdētie tiesību akti

Sākotnējie apstrīdētie tiesību akti

8 Ņemot vērā situācijas nopietnību Ukrainā, 2022. gada 8. aprīlī Padome pieņēma sākotnējos apstrīdētos tiesību aktus. Šo tiesību aktu preambulas 6. un 7. apsvērumā ir noteikts:

> "(6) Eiropadome 2022. gada 24. marta secinājumos norādīja, ka Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu rupji pārkāpj starptautiskās tiesības, un tā rezultātā milzīgs skaits civiliedzīvotāju ir zaudējuši dzīvību un guvuši ievainojumus, un ka [Eiropas] Savienība ir gatava novērst nepilnības un vērsties pret jau pieņemto ierobežojošo pasākumu faktisku un iespējamu apiešanu, kā arī ātri pieņemt turpmākas koordinētas stingras sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju, lai efektīvi vājinātu Krievijas spējas turpināt agresiju.
>
> (7) Ņemot vērā situācijas nopietnību, Padome uzskata, ka ir lietderīgi noteikt ierobežojošus pasākumus vadošajiem uzņēmējiem, kas iesaistīti ekonomikas nozarēs, kuras nodrošina būtisku ieņēmumu avotu Krievijas Federācijas valdībai, un personām, kas to atbalsta vai gūst labumu no tās, un ar minētajām personām saistītām fiziskām personām, tostarp ģimenes locekļiem, kas no tām gūst nepamatotu labumu."

9 Turklāt ar minētajiem tiesību aktiem apelācijas sūdzības iesniedzējas vārds tika pievienots Lēmuma 2014/145 pielikumā esošajam sarakstam un Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā esošajam sarakstam ar šādu pamatojumu:

> "*Elena [Petrovna] Timchenko* ir [Lēmuma 2014/145] sarakstā iekļautā miljardiera *Gennady Timchenko* sieva. Viņa piedalās viņa sabiedriskajās lietās ar *Timchenko* fonda starpniecību. Tādējādi viņa gūst labumu no *Gennady Timchenko*, kurš ir atbildīgs par atbalstu darbībām un politikai, ar ko tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un par finansiāla un materiāla atbalsta sniegšanu, un par labuma gūšanu no Krievijas lēmumu pieņēmējiem, kuri ir atbildīgi par Krimas aneksiju un Ukrainas destabilizāciju."

Apstrīdētie tiesību akti par saglabāšanu sarakstā

10 2022. gada 14. septembrī Padome pieņēma apstrīdētos aktus par saglabāšanu sarakstos, lai pagarinātu pret apelācijas sūdzības iesniedzēju noteiktos ierobežojošos pasākumus. Šie tiesību akti ir balstīti uz pamatojumu, kas ir tāds pats kā sākotnējos apstrīdētajos aktos ietvertais un iepriekšējā punktā norādītais pamatojums.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

11 Ar 2022. gada 17. jūnija prasības pieteikumu apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdza Vispārējo tiesu atcelt apstrīdētos tiesību aktus, ciktāl tie attiecas uz viņu, un piespriest atlīdzināt morālo kaitējumu, kas viņai esot nodarīts ar šo tiesību aktu pieņemšanu. Atcelšanas prasībā viņa tostarp apgalvoja, ka Padome ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka viņa ir "saistīta" konkrēti Lēmuma 2014/145 1. panta 1. punkta beigu daļas izpratnē (turpmāk tekstā – "saistības kritērijs") ar savu vīru, kuram tika noteikti ierobežojoši pasākumi konkrēti saskaņā ar šī lēmuma 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu (turpmāk tekstā – "a) kritērijs").

12 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 67.–85. punktā tostarp noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas pamatu par kļūdu vērtējumā. Vispārējā tiesa, minētā sprieduma 74.–76. punktā uzskatīdama, ka saistības jēdziens tostarp attiecas uz vienas ģimenes locekļiem, kuriem ir kopīgas intereses, kas pārsniedz viņus vienojošās ģimenes attiecības, un ka šo definīciju neliek apšaubīt sākotnējo apstrīdēto tiesību aktu 7. apsvērums, minētā sprieduma 77. un 78. punktā konstatēja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja, kas ir *Timchenko* fonda valdes locekle, kopā ar vīru bija šī fonda dibinātāji un viņiem tajā bija aktīva loma, ciktāl viņi bija tieši saistīti ar tās operacionālajām darbībām un viņiem ir ievērojamas pilnvaras.

13 Tāpēc Vispārējā tiesa sprieduma 79. punktā secināja, ka Padome, nepieļaujot kļūdu vērtējumā, varēja uzskatīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja *Timchenko* fondā bija saistīta ar vīru, kurš pats, kā tas izriet no 2023. gada 6. septembra sprieduma *Timchenko*/Padome (T-252/22, EU:T:2023:496), atbilda tostarp a) kritērijam, un līdz ar to attiecībā uz viņu varēja noteikt ierobežojošos pasākumus.

14 Tāpat Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 82. punktā noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, ka viņas darbībai *Timchenko* fondā nebija saistības ar iebrukumu Ukrainā, jo a) kritērijā nebija paredzēts konstatēt šādu saikni.

15 Turklāt Vispārējā tiesa, noraidīdama pārējos apelācijas sūdzības iesniedzējas pamatus, kā arī noraidot viņas prasību par zaudējumu atlīdzību, noraidīja prasību kopumā.

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

16 Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– izskatīt prasību pēc būtības un atcelt apstrīdētos tiesību aktus, ciktāl tie attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju, un

– piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās instancēs.

17 Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Eiropas Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

19 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apelācijas sūdzības pamatojumam izvirza trīs pamatus, no kuriem pirmais attiecas uz tiesību kļūdu, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi, izmantojot patvaļīgu un ļaunprātīgi plašu saistības kritērija interpretāciju saistībā ar jēdzienu "kopīgas intereses", otrais attiecas uz tiesību kļūdu Lēmuma 2022/582 7. apsvērumā ietvertā vārda "nepamatots" interpretācijā un trešais attiecas uz tiesību kļūdu šī kritērija interpretācijā, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu mērķi, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

20 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot saistības kritēriju, jo tas ļautu piemērot šo kritēriju fiziskām personām tikai tādēļ, ka pastāv ģimenes attiecības ar personu, kurai piemēroti ierobežojoši pasākumi, un tas ir pretrunā judikatūrai, kura izriet it īpaši no 2012. gada 13. marta sprieduma *Tay Za*/Padome (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. un 76. punktā esot uzskatījusi, ka tad, ja fiziska persona ir tādas personas ģimenes loceklis, uz kuru attiecas šādi pasākumi, esot jāpierāda, ka objektīvi pastāv "kopīgu interešu pārklāšanās", kurai nav obligāti jāizpaužas saimnieciskā darbībā, nedz arī jābūt formāli iekļautai kopīgā juridiskā struktūrā. Ar šo neskaidro formulējumu Vispārējā tiesa esot centusies aptvert ļoti daudzas situācijas, nenorādot kopīgās intereses, kas pārsniedz tikai ģimenes attiecības, un neprecizējot jēdzienu "kopīgu interešu pārklāšanās", pārkāpdama tiesiskās drošības principu.

21 Atzīstot, ka jāņem vērā katras lietas konteksts un apstākļi, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Vispārējai tiesai esot bijis jāpaskaidro, kādā ziņā šādas kopīgās intereses, ņemot vērā to raksturu, kvalitāti un daudzumu, pārsniedz vienkāršu interešu kopību, kas raksturīga visām ģimenes attiecībām, lai varētu raksturot šādas pārklāšanās objektīvu esību. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa esot secinājusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja bija saistīta ar vīru, nenorādot jebkādas uzņēmējdarbības saites vai kopīgu interešu veidus, neatkarīgi no tā, vai tās būtu ekonomiskas, kapitāla vai citas intereses, kas pārsniedz abus laulātos vienojošās ģimenes attiecības. Apelācijas sūdzības iesniedzēja precizē, ka pārsūdzētā spriedumā 77. un 78. punktā Vispārējā tiesa esot tikai izsecinājusi saistību starp viņu un vīru no parastām funkcijām un pilnvarām, kas saistītas ar labdarības fonda dibinātāja statusu, kaut gan laulāto kopīgās intereses nodarboties ar labdarību esot daļa no viņu ģimenes attiecībām.

22 Padome uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja vēlas apstrīdēt faktu vērtējumu, ko Vispārējā tiesa veikusi pārsūdzētā sprieduma 77. un 78. punktā. Izņemot sagrozīšanu, uz kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā lietā nav atsaukusies, faktu un pierādījumu vērtējums nav tiesību jautājums, kas ir pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas tiesvedībā, tāpēc minētās apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti šajā ziņā esot jāatzīst par nepieņemamiem. Pārējā daļā Padome apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus pēc būtības.

23 Komisija apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu pamatotību.

Tiesas vērtējums

– *Par pieņemamību*

24 Jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 256. pantu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. pantu apelācijas sūdzības iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un vērtēt atbilstošos faktus, kā arī vērtēt pierādījumus. Šo faktu un pierādījumu vērtējums, izņemot to sagrozīšanas gadījumus, nav tiesību jautājums, kas kā tāds ir pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas tiesvedībā (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ferriere Nord*/Komisija, C-31/23 P, EU:C:2024:851, 89. punkts un tajā minētā judikatūra). Turpretim Tiesa atbilstoši LESD 256. pantam var pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un tiesiskās sekas, ko no tās secinājusi Vispārējā tiesa (spriedums, 2014. gada 1. oktobris, Padome/*Alumina*, C 393/13 P, EU:C:2014:2245, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Šajā lietā Padome uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ar dažiem saviem argumentiem mēģina apšaubīt Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 77. un 78. punktā veikto faktu un pierādījumu vērtējumu.

26 Šādu iebildi par nepieņemamību nevar atbalstīt. Proti, no apelācijas sūdzības skaidri izriet, ka ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja nav vēlējusies apstrīdēt faktu konstatējumus un vērtējumus par viņas saistību ar vīru, kādus Vispārējā tiesa ir veikusi pārsūdzētā sprieduma 77. un 78. punktā. Kritizējot šos punktus, viņa pārmet Vispārējai tiesai, ka tā šī sprieduma 79. punktā ir secinājusi šādas saistības esību, nenorādot, pretēji kritērijiem, kurus tā tomēr bija noteikusi minētā sprieduma 74. un 76. punktā, kopīgās intereses, kas vieno abus laulātos ārpus viņu ģimenes attiecībām. Šādos apstākļos apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti attiecas uz faktu juridiskās kvalifikācijas pārbaudi un tiesiskajām sekām, kuras Vispārējā tiesa no tās ir izsecinājusi šī sprieduma 24. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē. Tāpēc pirmais pamats ir pieņemams pilnībā.

– *Par lietas būtību*

27 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, pirmām kārtām, ka pārsūdzētā sprieduma 74. un 76. punktā tā, neievērojot judikatūru, kas it īpaši izriet no 2012. gada 13. marta sprieduma *Tay Za*/Padome (C-376/10 P, EU:C:2012:138), ir interpretējusi tik plašu saistības kritēriju, ka tas varētu tikt piemērots fiziskām personām tikai tāpēc vien, ka pastāv ģimenes attiecības ar personu, kurai pašai ir piemēroti ierobežojoši pasākumi. Viņa arī uzskata, ka ar Vispārējās tiesas izmantoto plašo interpretāciju tiek pārkāpts tiesiskās drošības princips.

28 Šajā lietā Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. un 76. punktā uzskatīja, ka saistības jēdziens tostarp attiecas uz fiziskām vai juridiskām personām, ko vispārēji saista kopīgas intereses, taču starp tām nav obligāti jābūt saimnieciskās darbības saiknei. Tādējādi šis jēdziens attiecas uz jebkuru fizisku personu, kurai ir saikne, kas pārsniedz ģimenes attiecības, kuras to saista ar personu, kam piemēroti ierobežojoši pasākumi. Vispārējā tiesa precizēja – ja šīs personas saista ģimenes attiecības, jāpierāda "kopīgu interešu pārklāšanās" objektīva pastāvēšana, kurai nav obligāti jābūt formāli iekļautai šim nolūkam radītā juridiskā struktūrā.

29 Šī definīcija nenozīmē saistības jēdziena ierobežošanu ar vienkāršu ģimenes attiecību esību. Vispārējās tiesas izmantotā interpretācija nozīmē, ka ir jākonstatē kopīgās intereses, kas objektīvi pārsniedz šādas attiecības, lai ģimenes locekļus varētu uzskatīt par "saistītiem" saistības kritērija izpratnē.

30 Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa nosprieda, ka šādu locekļu kopīgajām interesēm jāpārsniedz vienkārša interešu kopība, kas raksturīga visām ģimenes attiecībām.

31 Tā kā pietiek ar to, ka šādas kopīgās intereses objektīvi pārsniedz ģimenes attiecības, kas vieno abas attiecīgās personas, nav nepieciešams, kā to pamatoti ir nospriedusi Vispārējā tiesa un pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, lai šīs intereses izpaustos kā saimnieciska darbība vai būtu formāli iekļautas juridiskā struktūrā.

32 Ņemot vērā, ka it īpaši Lēmuma 2014/145 1. panta 1. punkta beigu daļā ietvertais vārds "saistīts" ir vispārīgi lietots bez jebkāda cita precizējuma vai konteksta un –kā būtībā izriet arī no 6. un 7. apsvēruma katrā no sākotnējiem apstrīdētajiem tiesību aktiem – ka ierobežojošo pasākumu noteikšanas personām, kuras ir saistītas ar citām personām, uz kurām pašām attiecas šādi pasākumi, mērķis ir novērst šo pasākumu apiešanas risku (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2018. gada 14. jūnijs, *Makhlouf*/Padome, C-458/17 P, EU:C:2018:441, 79. punkts, kā arī 2020. gada 1. oktobris, *Souruh*/Padome, C-350/19 P, EU:C:2020:784, 83. punkts), saistības jēdziens jāinterpretē plaši un tālab to nevar attiecināt tikai uz apvienībām, kurām ir darījumdarbības saites vai ekonomiskās vai kapitāla saiknes (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 11. novembris, *Bank Sepah*, C-340/20, EU:C:2021:903, 56. punkts).

33 Turklāt Vispārējā tiesa nav pārkāpusi tiesiskās drošības principu, interpretējot saistības jēdzienu šī sprieduma 28. punktā izklāstītajā veidā. Jāatgādina, ka šis princips, kas prasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un lai to piemērošana personām būtu paredzama, it īpaši, ja tās var radīt nelabvēlīgas sekas, nevar tikt saprasts kā tāds, ar kuru Savienības likumdevējam vai tiesai tādas tiesību normas ietvaros, kuru pieņem pirmais minētais, bet otrais interpretē, ir noteikts pienākums minēt dažādus konkrētus gadījumus, kuros abstrakta tiesību norma var tikt piemērota, jo visus šos gadījumus nevar noteikt iepriekš (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, Lietuva u.c./Parlaments un Padome (Mobilitātes pakotne) (no C-541/20 līdz C-555/20, EU:C:2024:818, 159. un 160. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Kā ģenerāladvokāte ir uzsvērusi secinājumu 55. punktā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. un 76. punktā, kā tas izriet no šī sprieduma 28. punkta, ir identificējusi pietiekami skaidrus un precīzus kritērijus šī jēdziena piemērošanai attiecībā uz divām personām, kuras saista ģimenes attiecības, lai gan tai nebija detalizēti jānorāda gadījumi, kuros minētais jēdziens varētu būt piemērojams, jo, pirmkārt, tas jāinterpretē plaši un, otrkārt, kā Vispārējā tiesa ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 74. punktā un kā to Tiesā iesniegtajos dokumentos atzīst pati apelācijas sūdzības iesniedzēja dokumentos, attiecību veidi, kurus tā var aptvert, ir atkarīgi no "attiecīgā konteksta un apstākļiem".

35 Otrām kārtām, apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 79. punktā ir secinājusi, ka viņa ir saistīta ar vīru, lai gan pretēji tam, ko tā bija norādījusi minētā sprieduma 74.–76. punktā, tā, ņemot vērā minētā sprieduma 77. un 78. punktā izklāstītos faktu konstatējumus, neesot identificējusi objektīvu "kopīgu interešu pārklāšanos", kas vieno abus laulātos ārpus viņu ģimenes attiecībām.

36 Šajā ziņā jāatgādina, ka, pārbaudot lēmuma par personas vārda iekļaušanu vai saglabāšanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojošie pasākumi, pamatā esošo iemeslu tiesiskumu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā garantētā pārbaudes tiesā efektivitāte prasa, lai Savienības tiesa papildus norādīto iemeslu pietiekami precīzajam un konkrētajam raksturam pārbaudītu, vai šis pamatojums vai vismaz viens no tiem pats par sevi ir pietiekams pamats šī lēmuma pamatojumam. Turklāt Savienības tiesai jāpārliecinās, ka šis lēmums, kam attiecībā uz attiecīgo personu ir individuāla piemērojamība, ir balstīts uz pietiekami drošiem faktiem. Tas nozīmē, ka jāpārbauda pamatojuma izklāstā norādītie fakti, kas ir minētā lēmuma pamatā, tādēļ pārbaudē tiesā nav jāizvērtē tikai norādīto iemeslu abstrakta ticamība, bet arī tas, vai šie iemesli – vai vismaz viens no tiem, kurš tiek uzskatīts par pašu par sevi pietiekamu šī lēmuma pamatošanai – ir pamatoti (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 118. un 119. punkts; 2013. gada 28. novembris, Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 72. un 73. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un 2018. gada 19. decembris, *Azarov*/Padome, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 47. punkta, kas nav apstrīdēts apelācijas sūdzībā, attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju saskaņā ar saistības kritēriju tika piemēroti ierobežojoši pasākumi, pamatojoties uz to, ka ar savu darbību *Timchenko* fondā viņa piedalījās vīra *Timchenko* sabiedriskajā darbībā un guva no tā labumu.

38 Pārsūdzētā sprieduma 77. un 78. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja un viņas vīrs ir izveidojuši *Timchenko* fondu un ir tieši saistīti ar tā veiktajām operacionālajām darbībām. Tā arī konstatēja, ka viņu aktīvo lomu šajā fondā it īpaši apstiprina funkcijas un pilnvaras, ko viņi tajā īsteno. Līdz ar to Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka tā nav pārbaudījusi, vai šie fakti atbilst pārsūdzētā sprieduma 74.–76. punktā noteiktajiem saistības jēdziena kritērijiem.

39 Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, jāuzskata – kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 62. punktā –, ka, lai pārsūdzētā sprieduma 79. punktā secinātu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja bija saistīta ar vīru saistības kritērija izpratnē, Vispārējā tiesa varēja pamatoti uzskatīt, ka šiem laulātajiem ir kopīgas intereses, kas pārsniedz vienkāršu interešu kopību, kura raksturīga visām ģimenes attiecībām, pat ja tās ir laulības attiecības.

40 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pirmais pamats jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

41 Otrajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot Lēmuma 2022/582 7. apsvērumā ietverto vārdu "nepamatots". Paredzot iespēju piemērot saistības kritēriju ģimenes locekļiem, kuri nepamatoti gūst labumu no personas, kurai pašai ir piemēroti ierobežojoši pasākumi, Savienības likumdevējs, lai izvairītos no tā, ka uz šādiem locekļiem tiek attiecināti ierobežojoši pasākumi tikai viņu ģimenes attiecību dēļ, esot vēlējies noteikt pienākumu pierādīt nepamatotu labumu, proti, konkrētas pakāpes īpašu labumu, kas pārsniedz parastas ģimenes attiecības.

42 Pārsūdzētā sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa jēdzienu "nepamatots" esot interpretējusi tādējādi, ka ar to ir noteikts pienākums pierādīt morālu elementu, kas attiecināms uz šo ģimenes locekli, proti, to, ka pēdējam minētajam bija jāapzinās, ka gūst labumu no personas, kas atbilst kādam no ierobežojošo pasākumu noteikšanai paredzētajiem kritērijiem. Papildus tam, ka neesot iespējams pierādīt šādas apzināšanās neesību, apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Vispārējās tiesas izmantotā interpretācija "nav saprātīga", jo tā nepaskaidrojot, kādā veidā šī apzināšanās labumu, kas gūts no ģimenes attiecībām, objektīvi varētu padarīt nepamatotu. Turklāt šāda interpretācija liktu attiecīgajam ģimenes loceklim *a priori* noteikt, vai persona, ar kuru to saista ģimenes attiecības, atbilst iekļaušanas kritērijiem, kas paredzēti tādā tiesību aktā kā Lēmums 2014/145, un tas būtu pretrunā paredzamības principam.

43 Padome un Komisija apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, pakārtoti piekrītot, ka Vispārējā tiesa patiešām nav pareizi interpretējusi vārdu "nepamatots".

Tiesas vērtējums

44 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 76. punktā nav pareizi interpretējusi Lēmuma 2022/582, proti, viena no diviem sākotnējiem apstrīdētajiem tiesību aktiem, 7. apsvērumā ietverto vārdu "nepamatots".

45 Lēmuma 2022/582 7. apsvērumā, tāpat kā Īstenošanas regulas 2022/581, kas ir otrais no apstrīdētajiem tiesību aktiem, 7. apsvērumā ir paredzēts, ka ierobežojošus pasākumus var noteikt fiziskām personām, kuras saistītas ar vadošajiem uzņēmējiem, kas iesaistīti ekonomikas nozarēs, kuras nodrošina būtisku ieņēmumu avotu Krievijas Federācijas valdībai, un ka šīs saistītās fiziskās personas, kā izriet no vārda "tostarp", var ietvert ģimenes locekļus, kuri gūst no šiem uzņēmējiem "nepamatotu " labumu.

46 Pārsūdzētā sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa tostarp norādīja, ka, izmantojot īpašības vārdu "nepamatots", Savienības likumdevējs ir vēlējies uzsvērt, ka attiecīgajam ģimenes loceklim jāapzinās, ka gūtais labums nāk no personas, kura atbilst vienam no kritērijiem, kas pamato ierobežojošu pasākumu noteikšanu.

47 Šajā ziņā jānospriež, kā to vienprātīgi atzīst lietas dalībnieki, ka Vispārējā tiesa nav pareizi interpretējusi sākotnējo apstrīdēto tiesību aktu 7. apsvērumā ietverto īpašības vārdu "nepamatots".

48 Pirmkārt, no šo 7. apsvērumu formulējuma neizriet, ka labuma nepamatotajam raksturam noteikti būtu jābūt atkarīgam no nodoma elementa, proti, no tā, vai attiecīgais ģimenes loceklis to apzinājās.

49 Otrkārt, saistības jēdziens nevar nedz atbilst, nedz tikt ierobežots tikai ar gadījumiem, kad ģimenes loceklis gūst labumu no personas, uz kuru attiecas ierobežojošie pasākumi, jo šis ģimenes loceklis apzinās, ka šis labums nāk no personas, kas atbilst vienam vai vairākiem iekļaušanas kritērijiem. Ņemot vērā, ka ierobežojošu pasākumu noteikšanas atbilstoši saistības kritērijam mērķis, kā tas izriet no šī sprieduma 32. punkta, ir izvairīties no apiešanas riska, šādu mērķi nevarētu pilnībā un efektīvi sasniegt, ja attiecībā uz attiecīgo ģimenes locekli būtu sistemātiski jāpierāda šādas apzināšanās esība. Tādējādi Vispārējās tiesas izmantotā vārda "nepamatots" interpretācija ir pretrunā saistības kritērija mērķim.

50 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka sākotnējo apstrīdēto tiesību aktu 7. apsvērumu mērķis ir tikai ar piemēru – ņemot vērā vārda "tostarp" izmantošanu un tādējādi neskarot citus saistības veidus – izskaidrot saistības jēdzienu gadījumā, ja abas saistītās personas saista ģimenes attiecības. Šajos 7. apsvērumos ir atspoguļota doma, kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 30. un 31. punktā, ka uz fizisku personu nevar attiecināt ierobežojošus pasākumus, ja tā ar personām, kurām pašām tiek piemēroti šādi pasākumi, nav saistīta ar kopīgām interesēm, kas objektīvi pārsniedz viņu vienojošās ģimenes attiecības.

51 Vispārējās tiesas pieļautā kļūda interpretācijā pārsūdzētā sprieduma 76. punkta pēdējā teikumā tomēr neietekmē pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu, kas ir pamatota ar citu tiesisko pamatojumu, un šis spriedums tādēļ nav jāatceļ (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *Prosegur Compañía de Seguridad*/Komisija, C-55/19 P, EU:C:2021:797, 106. punkts un tajā minētā judikatūra).

52 Tas, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi interpretējusi vārdu "nepamatots", neliek apšaubīt interpretāciju, ko tā pārsūdzētā sprieduma 74. punktā un 76. punkta pirmajā teikumā ir sniegusi attiecībā uz saistības jēdzienu vienas ģimenes locekļu gadījumā, jo šajā pēdējā minētajā interpretācijā nav pieļautas tiesību kļūdas, kā tas izriet no šī sprieduma 29.–32. punkta.

53 Turklāt Vispārējās tiesas kļūda interpretācijā neietekmē tā iemesla pamatotības vērtējumu, kura dēļ apelācijas sūdzības iesniedzējai tika piemēroti ierobežojoši pasākumi. Proti, Vispārējā tiesa nevienā pārsūdzētā sprieduma punktā nav pārbaudījusi, vai apelācijas sūdzības iesniedzēja apzinājās, ka labums, ko tā varēja gūt no vīra dalības sabiedriskajā darbībā ar *Timchenko* fonda starpniecību, nāca no personas, kas atbilst vienam no Lēmumā 2014/145 un Regulā Nr. 269/2014 paredzētajiem iekļaušanas kritērijiem.

54 Šādos apstākļos otrais pamats jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

55 Ar trešo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 82. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu un nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, noraidot tās argumentu, ka viņas darbībai *Timchenko* fondā nav nekādas saistības ar iebrukumu Ukrainā, jo a) kritērijā, kas pamatoja ierobežojošu pasākumu noteikšanu viņas vīram, nebija paredzēts pierādīt šādu saikni. Apelācijas sūdzības iesniedzēja, uzskatīdama, ka ierobežojošajiem pasākumiem, kas pret to ir noteikti atbilstoši saistības kritērijam, jābūt nepieciešamiem, lai sasniegtu pret Krievijas Federāciju ieviesto ierobežojošo pasākumu mērķi, proti, izdarīt spiedienu uz Krievijas Federācijas valdību un palielināt izmaksas par šīs valsts darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, norāda, ka Vispārējai tiesai šajā pārsūdzētā sprieduma punktā esot bijis jāpaskaidro, kādā veidā ierobežojošu pasākumu noteikšana pret viņu ļautu sasniegt šos mērķus.

56 Padome un Komisija apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, precizējot, ka Padome uzskata, ka trešais pamats, ciktāl tas attiecas uz saistības kritērija un uz tā pamata noteikto ierobežojošo pasākumu samērīgumu, ir nepieņemams, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja Vispārējā tiesā bija paziņojusi, ka atsakās no pamata par samērīguma principa pārkāpumu.

Tiesas vērtējums

57 Ar trešo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu un nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, pārsūdzētā sprieduma 82. punktā nepārbaudot un nepaskaidrojot, vai un kādā veidā tai noteiktie ierobežojošie pasākumi ļauj sasniegt pret Krievijas Federāciju ieviesto ierobežojošo pasākumu mērķus.

58 Vispirms jāuzsver, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja replikas rakstā apstiprina, ka ar šo pamatu viņa neapgalvo, ka būtu pārkāpts samērīguma princips, bet ka tā uzskata, ka Vispārējai tiesai esot bijis jāpārbauda, vai, ņemot vērā kopīgās intereses ar viņas laulāto, kas pārsniedz viņus vienojošās ģimenes attiecības, pastāv pietiekama saikne starp viņu un situāciju, uz kuru attiecas pret Krievijas Federāciju ieviestie ierobežojošie pasākumi. Šādos apstākļos nav jālemj par Padomes izvirzīto nepieņemamības pamatu.

59 Pēc būtības jāatgādina, ka pārsūdzētā sprieduma 82. punktā Vispārējā tiesa noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, saskaņā ar kuru viņas darbībām *Timchenko* fondā nav saistības ar iebrukumu Ukrainā. Šajā ziņā tā norādīja, ka it īpaši Lēmumā 2014/145 paredzētajā a) kritērijā nav paredzēts pierādīt šādu saikni.

60 Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa nav ne pieļāvusi tiesību kļūdu, ne neizpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu.

61 Proti, pirmkārt, kā Vispārējā tiesa būtībā pamatoti ir nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 82. punktā, ne a) kritērijs, pamatojoties uz kuru apelācijas sūdzības iesniedzējas vīram tika noteikti ierobežojoši pasākumi, ne arī saistības kritērijs, saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējai tika noteikti šādi pasākumi, neparedz, ka Padomei būtu pienākums pierādīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas darbībām ir saikne ar destabilizējošām darbībām vai politiku, ko Krievijas Federācija īsteno pret Ukrainu. It īpaši saistības kritērijs ir atkarīgs vienīgi no tā, vai pastāv saistība starp attiecīgo personu un personu, ar kuru tā ir saistīta un kurai pašai ir piemēroti ierobežojoši pasākumi atbilstoši citam iekļaušanas kritērijam.

62 Vispārējās tiesas pamatojums turklāt atbilst Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru Savienības tiesību aktā, ar ko nosaka ierobežojošus pasākumus, izvirzīto mērķu nozīmīgums var attaisnot negatīvās sekas, pat ja tās ir ievērojamas, konkrētām personām, tostarp tām, kuras, tāpat kā personas, kas ir saistītas ar personu vai vienību, kurai tiek piemēroti ierobežojoši pasākumi, nav atbildīgas par situāciju, kuras rezultātā ir veikti attiecīgie pasākumi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 361. un 362. punkts).

63 Otrkārt, Vispārējai tiesai šādos apstākļos, lai atbildētu uz apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, saskaņā ar kuru tās darbībai *Timchenko* fondā nebija nekādas saistības ar iebrukumu Ukrainā, nebija atsevišķi jāizskata jautājums par to, vai ierobežojošie pasākumi, kas tai tika noteikti atbilstoši saistības kritērijam, ļāva sasniegt Savienības pret Krievijas Federāciju pieņemto ierobežojošo pasākumu mērķus. Turklāt pietiek ar atgādinājumu, kā tas izriet no šī sprieduma 32. punkta, ka ierobežojošu pasākumu, kas ir noteikti tādām saistītām personām kā apelācijas sūdzības iesniedzējai, mērķis ir novērst ierobežojošo pasākumu, kas vispirms ir noteikti personai, ar ko tās ir saistītas, apiešanas risku, līdz ar to katrā ziņā nav jāpārbauda, vai pret apelācijas sūdzības iesniedzēju noteiktie ierobežojošie pasākumi ļauj sasniegt arī citus mērķus, ko šie pasākumi tiecas sasniegt saskaņā ar tās apgalvojumiem, kuri apkopoti šī sprieduma 55. punktā.

64 Tādējādi arī trešais pamats jānoraida kā nepamatots un tāpēc apelācijas sūdzība jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Šī paša reglamenta 138. panta 1. punktā, kas ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, ir paredzēts, ka lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

66 Tā kā Padome ir prasījusi apelācijas sūdzības iesniedzējai piespriest atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un viņai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *Elena Petrovna Timchenko* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]